

Iz cikla pesmi

ODA ZEMLJI

HVALNICE

5

Tisto, kar je bilo tvoje ozdravljenje, tvoj um ali tvoj neskončni nemir zatiralca, se vedno približa z zamolklim zvenom, s klavno in jedilno daritvijo. Bobni udarjajo nekakšne igrive hvalnice skozi nič, tvoje napudrano telo se približa, okuži in razkroji nekaj nabranih živali; ustnati venci že dolgo več ne odcvetajo v bolečini žajblja; in prašniki, ki se svedrasto sesučejo, ko odcveta mladostna tavžentroža, nebo in zemlja v porodnih, meglenih krčih, vsaka odrasla beseda ubije svoje dete v potočnem tolmunu; in nagrada, kakšna je nagrada nabodenih lastovičarjev?

Kresnice še vedno svetlikajo z rumenkastim zadkom po utrujenem zraku brez božjega navdihnjenja; samice so gole, brez kril čepijo v sobanah z razpuščenimi lasmi, v nenehnih mrtvoudnih pričakovanjih, v močnem ali začetniškem vzgonu nagonov. Pod mehkokrilimi gabri ležijo dvosemenske koščice, tiste nartnice, ki ne bodo vstale z invalidskega, črnega, pološčenega vozička. Ob petih kuhajo žganje in v vsaki glavi, v vsaki zenici tli izmučena kresnica.

Tvoje telo je žužkocvetka, nekaj podobnega shakespearovskemu pečatniku ali renesančni bezgavki. In nič ni med celorobimi lističi, nobenega lastovičarja,

nobene lasulje.

Samoraslost je znak velike, užitne, žive samote, vsako veselje, vsaka jagodasta galaksija, vsaka kita na koncu veje, vse predstavlja živo mejo izmozganega koprnjenja. Za vsako navidezno rožnato celico se razcvete mesena beseda na koncu pesticev, v papigastih možganih, ki so izgubili poslednji okus in barvo v pepelnem spanju; zato ponavljaš in izgovarjaš otroške, pisane stavke v ritmičnih in metrumih iz meglene podzvesti, iz nične tesnobe, iz polžastega ušesa.

Tvoje oči so kljukasto krive, krive so moje slepote, zvite kakor hijenasti jastrebi. Dvigaš se silno visoko k bogovom, da bi napadal mrhovino, nekaj začetnih zlogov in skokov, nekaj mesnatih stiskov ob mizi. Ti si brezspolno, brezbarvno bitje v jutranji halji, bitje, zadeto s srebrno belim jedrom, s kruhom in nabojem. Tvoj čas vzhaja in zahaja okrog predmestja z lasuljarnami, z oljnimi očmi in s sadrenimi rokami.

Ali se bo kdaj, povej, ali se bo sploh nekoč zgodilo, kar se je zgodilo v zasužnjenih koreninah, v teh človeških metuljih, v tisočih, mrliških barvah, v soncih in zemljah? Razpušeni lasje! — počez in po dolgem! — v histeričnem dihanju, v nabodenih živalicah, ki se mučijo s poslednjimi barvami na kožokrilih krikih, nekje nad čelom, nad ovenim zrnem, kjer razkrajanje pomeni rojstvo! Umetna čeljust prepeva z umetnimi zobmi, sleherna stvar izgubi sinjo, žlahtno, potemnelo naravo, nežno nebo zapre ustje maternice, veliki kriki krožijo kakor kragulji med zobmi.

Daritve in bobni v zasužnjenih, večno pogubljenih vlemestih, borci z metulji in kresnicami,

vsii obsojeni na dan mrtvih na dan živih!

6

Zunaj svobodno cveti trava, zemlja šumi v mesečnem večnemu nemiru, oblaki se valijo proti severu počasi in z vtkanimi podobaми, s škinkavci in vodomci v sebi, z božjo in človeško kočjo, pokleknil bi in poljubil ta prah na bilkah, ta veter, ki obtožuje vse obsojene na smrt med petimi zidovi, s kazalci namesto src. pozdravil bi dan in noč v množici točk na ravnini, pozdravil bi te klovnove, ki se igrajo s svojo smrtnostjo, s svojim otroštvom kakor s psi, ki so onemeli v brezbožnih krikih, v divjem opraševanju s spanjem, ki so

skakali po travnikih med kislico in trgal s svojih vek križe, da bi videli sončno boleost, gnusno predmestje z vlačugami, ki so se sprehajali po ozkem krogu jetnišnic, kasarn, mrtvašnic, zmeraj so med nami stalne razdalje, prečna, razdvojena srca namesto kruha stalno med stalnicami, med izvotljenimi Ojdipovimi zenicami... Gola dekleta spijo na pokopališčih, na mestnih pločnikih, v bordelskih sobah, v predmestnih bolniških čakalnicah, v gimnazijskih oljnih klopih, v julijskih nebesih ob času zorenja.

okrog njihovih kamnitih glav vzletajo moške ustnice kakor angeli, po njihovih prsih plazijo travniške roke, polne zemlje in kruha. In vsakdo se vda vsakomur, ne da bi vedel za zastojkarsko ceno lastnega, hlastnega mesa. Živina za zakol.

Svetloba v prostornem niču, nekaj divjih spevov, naša zrcalna srca v mraku, zvezde in prameni mrliške luči, nekje v cerkvenih linah ali v peklenških nebotičnikih, valovi časnikarskih, zoglenelih, lotosovih besed, ki ostanejo v trpkem zraku, ki otrpnejo, dokler jih veter znova in znova ne požene naprej, v smer, v mrtvo jutro, v mrtvoudno spanje, naprej in naprej, limone zjutraj v žarišču, v kostnem mozgu, neiztrohnjene žleze, topli telesni robovi, kriki, kriki, kriki zadušenih v plinskih komorah, ugasnena luč v zamolki senčni meji, novo vpitje, novo kričanje, večno bebljanje in blejanje v nekaj civiliziranih, strojnih, peklenških tisočletjih, eno samo trpko trpljenje, ki izhaja iz množičnega, kraguljastega, smrtonosnega samo-opazovanja, zvoniki udarjajo, svetloba kroži po ženskih in otroških in moških vekah, zrkla se premikajo, vidijo divjo in razigrano spolno slo, freudovsko svetovno uničenje, nekaj živčnih sistemov skriva cerkvene zvonike, pobledeli obrazi s kapniki namesto nosov, tisoč in tisoč mesnatih src utripa, divji kriki nad vodo in pod zemljo, netopirji v mrtvašnicah, spet šolarji, ki gredo s prvim poučevanjem, s črnilom in trikotnikom na čelu po cestah, mamice in očetje, popotniki in železničarji.

sodniki v črnem in porotniki z obstreljenimi pogledi, samo telesa in

gadove glave, jesenski podselek in prestreljeni, prašni, mrtvi zidovi, tuljenje poblaznele civilizacije v uradniških močeh, voñj po bučnem olju, po nebu in po majaronu, stare hiše, kjer visijo obešenci stoletnih vojn kakor črne črne črne mušice, ljudje, ki prihajajo iz belih, komajda zasutih grobnic, ki zahtevajo odkupnino s spomini iz rakve, iz črnega, katranastega mesa, srečni so, sirene ladij ob morju, ki so iskale neskončno praznino v slanih travnikih utoplencev, prižgano nebo in galebi, beli galebi, pivkanje s starimi piščalmi, piskanje s pradednimi, divjimi, neukročenimi kolibriji, konji, ki vlečejo svoj navajen tovor z oslepelimi očmi po slepih ulicah v slepe sobane, železnice, ceste, jeklo in ognjeni krst, gorovja in višine z belimi, mrliškimi skalami, puščave in led, jug in sever, vzhod in sonce na zahodu, sonce in mrk, mračne prispodobne na črnem, svetniškem, božjastnem steklu, vse plava venomer naprej in naprej in živina za zakol čaka v preudarnem, filozofskem razmišljanju o preobrazbi ubijalskega sveta.

Slišim brate, kako me pozdravljajo, ko se vracam iz tisočletnega

suženjstva, iz obrednega speva in iz hvalnice, vidim dekleta, ki me pričakujejo z belim mesom, z opolzkimi meseci v naročju, pripovedovale mi bodo o novih oblekah, šminkah, o novem črnem spodnjem perilu itd., o glasbi in o samomorilstvu, ki se je razvilo v maternicah prejšnjega leta, o podstrešju in o lačnih trebuih, začuden gledam začudo hiš, ki skrivajo v sebi nedoločene, a srpaste

usode, obravnave, umore, brivnice in podobne slečene velblode, ob reki se sprehajajo stari povodni konji z očali na gobcih, nekateri se pogovarjajo o nepopolnih zobeh, megla ubije poslednjo žarnico in že nastopi silna tema.

Da, tukaj, prav na tej drobni travi, kjer najmočnejše zaživijo mrtvi in tleskajo z jeziki, z drobnimi srci v rokah, malo za šalo in malo zares, vendar vedno v večni smrtnosti, v raztrganem, nagačenem trenutku spijo klovnovi; njihove oči izgubljajo poslednji blesk, njihova pantomima se prebujajo iz ravnodušnosti.

7

Približevanje in oddaljitev, mečevanje med rojstvom in smrtjo, vse, kar je minljivo v ničnosti, a obupno, kadar vzklije, deviška zemlja s surovim morjem, morje spremenjeno v kri ali notranje svetlikanje stvari, pojoča jutranja zarja s krvavim petelinovim jezikom, vse, kar je trajno in v nenehnem kroženju videzov, vse, vse, vse na travi in na plešastih lutkah, ki zmajejo z glavo in cviliho s trebuih in z mrtvimi srci, vse skupaj je tvoja ali moja preteklost na loku meglenih in ogljenih zvezd.

Prostor in meja med rojstvom in smrtjo, trupla v lanenem prtu, obraz v potu obraza, vrhnja kožica, strohneli osrednji del stebela v mojem živčevju, in na dnu kamnitega, peščenega, oplojenega sveta svetli vsak trenutek nova jutranjica. Obledeli obrazi na šahovnicah, kamnolomi kot krhanje večno nove bolečine, zborne pesmi in samospevi, to je ključ do vsega obstoja. A kje so roke, kje je otipavanje, ki se mu ponovno odrekamo zavoljo samotne, izpremenjene volje? Kje so sekire in butare z odsekanimi glavami tega stoletja?

Moje oči kričijo namesto ust, žrtve pojejo in žebrajo med neštetimi sonci, v Hieronimovem ognju, z vedno novimi in prekaljenimi telesi pojejo sence med koščenim kamenjem. Tokrat privita mrliška tema iz zemlje in Oznanjevalec v belem oblaku žaluje; na cvetnem dnu se izloča med, med prašniki in pestiči tečejo vetrovne reke,

stekajo se nekam navzdol, kjer ni več nobenega sončnega jutra, nobene sončnice. In rožljanje s ključki prebudi v meni in v tebi novo odraslost.

8

Ob sivem robu vode žvižgajo škorci, te male vrane, iščejo človekov glas v svojih ušesih, zelene in vijoličaste cerkvene vitraže se razširijo v perju, v zoglemelem pogledu. Pod dobrim soncem, pod svečami in rjuhami strmijo popotniki v nagrobne napise, da bi razvozali vročične zagonetke. V velikih jatah kažejo škorci jesensko cvetje na suličastem nebu.

Nekateri znorijo za okni, naveličane pike izgrizejo nekaj mesa in nekaj drugačnega, belega tkiva, srce počasi šteje med kostmi vsako prihodnost posebej. Notranji smolnati organi se prilepijo na zemljo kot pozabljeni otroštvo.

Jaz še zmerom kličem stare ženske s košarami lasulj na belih, golih glavah, njihove motne in neprodne nasmehe, ki se pogovarjajo tjavendan, vročične mrzlice v potoku potonik naplavijo tisoč močvirnih živalic na pesek, jaz še zmerom kličem tiste, ki so pobegnili iz ozkih celic v nove ožje celice, zakaj hoteli so zaspati na travi, kličem tiste, ki so se potikali po lačnih, mlačnih, mozoljastih predmestjih, tiste, ki so rožljali s telesi, da bi se vrnili skozi šivankino uho, skozi novo stoletje, kličem tiste, ki so stali ure in ure ovenčani s travo in s trnjem, tiste, ki so med križem in med ognjem kričali, nori od svobode, tiste, ki so molčali zaradi povojne, ranjene, grozne zavesti, kličem in pojem med votlim loputanjem z okni, med apnencem in nočjo, s spomini, ki mrmrajo v meni kot speči ljudje, priklenjeni v mračni, fluorescenčni sen, smejim se mladi travi ali polju zelenega, nebeskega Otroštva, trgam kožo s svojega praznega trupla, sonce ugaša v zapoznelem večeru s suhimi travnatimi bilkami, sežgem nekaj gozdov, da bi videl, kako krožijo neprespene žolne po rdečem morju, brazdam nove in stare, neslišne poti, podajam roke mrličem, ki bi radi zapeli pijansko pesem, ki bi radi klicali proti času, vedno proti času, začaran, srečen, zasanjan govorim vsem bratom in sestram, ki so se združili v eni smrti, v enem suženjstvu, v enem prostorskem času, veter me prebode z ostrim klicem, potem šepeta in oblaki se nenehno mešajo kakor večerniške karte, spreminjajo oblike in krakajo v polja, potem znova počivajo, priklenjeni na nebesno zenico, čutim svojo drhtečo kožo, ki bo končala z novim cvetenjem, nekje v sebi poslušam vedno nove ptičje obraze, znake kužnega uničenja, milijoni mrličev začnejo šelesteti s suho, jesensko travo, vlažna zemlja jih uklepa v pepelnat sen, mislim, da me poslušate, čeprav govorim s praznimi prijateljskimi usti, zapiram oči, gledam tuje, neznane, podzavestne svetove v neki popolnejši svetlobi, v gnusnem in svežem strahu... mrka zrkla utripajo...

in vendar voda zamolči vsak krik, vsako škorčevo žvižganje. Posnemanje glasov, posnemanje krikov obstane na sredi pepela. Konec izpovedi in odrekanje samemu sebi, nekaj selivk izza oken!

Odtujeno otroštvo veje od davnih mrličev z jesenskimi vetrom. Zaman bi bilo žalovati; skrivnostni žvižg nas preglesi, hvalnice krožijo po praznini, iščejo mrtvo vodo in nekaj muke. Takšna bo poslednja jesen, nekaj spominov na mlade selivke in na izgubljeno jutro brez sonea. Ali bodo še žvižgali škorci?

9

Rad imam telesa, močna moška telesa, ki se tepejo za vsakdanji kruh, umetniško oblikovane, vedno ponavljajoče, nerazdeljive prispodobе,

rad imam ženska telesa, sladka in s težkim vonjem po opiju, ker nisem videl večjega čudeža kot je človek in njegov nasmeš:

— nikoli ne bom razumel, zakaj nimajo nekateri nikoli časa, da bi se pogledali v odblesku morja in slanega sonca, samo hitijo in ne vedo, da so postali lutke, nore lutke na vrvicah, zgubili so se v temne, betonske kote, poskrili so se, križani križevci!

Rad imam praznino, nekaj odtujenega v času in prostoru, nekaj osamljenega v svobodi z vsemi, v svobodi strojev in v suženjski svobodi, zaspal bom, ali me slišite, pustite me spati!

Danes čutimo v sebi plamene dandanašnjega danes, odločitev in obsodbo; ničesar nimamo, zato smo tako neskončno bogati na zemlji, na tej meseni zemlji.

10

Veter nosi žensko ljubezen v naročju, desetino cvetnic v cvetnem košku; in jezičaste, enospolne glave govorijo na vseh javnih parkih enolične govore, pljuvajo v čaše svoja usta in plodnice, njihove roke so zrasle v cevi:

— ko je prišla, sva se poljubljala z neizmerno slastjo, s planiko v zenici, za večno lačna drug drugega, za večno omrtvičena, topla telesa na visokih gorovjih, kjer ključajo sončni jastrebi poslednji mesečni zahod, potem gledava s slepimi očesnimi votlinami, s platon-skimi solzami mestno, težko, jutranjo platino; trave čudovito zadišijo po majskih planikah, vrabci brbljajo kot otroci, v enem samem hipu sva prisluhnila